

Το Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΣΔΑ) 2021 – 2025 του Δήμου Σκοπέλου

Το Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΣΔΑ) είναι η βάση για το μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων σε κάθε Δήμο. Η εκπόνηση και η υποβολή του στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας αποτελεί νομοθετημένη υποχρέωση. Στο πλαίσιο αυτό, το σχέδιο ενσωματώνει και εφαρμόζει την εθνική και ευρωπαϊκή σύγχρονη στρατηγική και νομοθεσία στο τοπικό επίπεδο.

Ο Δήμος Σκοπέλου ξεκίνησε πρόσφατα την εκπόνηση του ΤΣΔΑ που θα αφορά στην πενταετία 2021 – 2025. Το σημερινό, υπό εκπόνηση, σχέδιο αποτελεί αναθεώρηση του πρώτου ΤΣΔΑ που συντάχθηκε το 2016 στο Δήμο μας.

Τα περιβαλλοντικά θέματα της Σκοπέλου αφορούν άμεσα τους κατοίκους του νησιού. Η ενημέρωση, η συμμετοχή και η συνεργασία των δημοτών είναι λοιπόν καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων που το ΤΣΔΑ θέτει. Για το σκοπό αυτό, στο παρόν κείμενο παρατίθενται στοιχεία σχετικά με το τι είναι το ΤΣΔΑ και ποιες δράσεις, προγράμματα και υποδομές αυτό αφορά.

Η ανάγκη της εφαρμογής ενός διαχειριστικού σχεδίου για τα Αστικά Στερεά Απόβλητα (ΑΣΑ) είναι επιτακτική. Η αύξηση της κατανάλωσης με επακόλουθο την αύξηση της παραγωγής αποβλήτων, η έλλειψη υποδομών και η μη ορθολογική διαχείριση των αστικών στερεών αποβλήτων από τους παραγωγούς και τους πολίτες, συντηρεί το πρόβλημα και έχει ως αποτέλεσμα την ανεξέλεγκτη παρουσία σκουπιδιών παντού στο περιβάλλον, όπως στους κοινόχρηστους χώρους των οικισμών, στις ακτές, στη θάλασσα, στους δρόμους, ακόμα και σε απομακρυσμένα μέρη.

Η Σκόπελος παράγει περίπου 5000 τόνους ΑΣΑ κάθε χρόνο. Η κύρια μέθοδος διαχείρισής είναι η υγειονομική τους ταφή στο Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) του νησιού. Η απουσία σταδίων που να προηγούνται της ταφής, όπως η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων ή η προετοιμασία για την επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση τους, ακυρώνει τη σύγχρονη στρατηγική διαχείρισης που είναι γνωστή ως ιεράρχηση των αποβλήτων και κατατάσσει τις επιλογές διαχείρισης σε επίπεδα. Με όρους σύγχρονης περιβαλλοντικής αντίληψης και στρατηγικής, η ταφή των απορριμμάτων να αποτελεί το τελευταίο και λιγότερο επιθυμητό επίπεδο.

Τα Τοπικά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΣΔΑ) των Δήμων, είναι το πρώτο και εξαιρετικά σημαντικό βήμα για την έναρξη του ελέγχου των ΑΣΑ μέσω προτεινόμενων δράσεων διαχείρισής τους.

Το ΤΣΔΑ του 2016, το πρώτο του Δήμου Σκοπέλου (2016), ανέλυε τα προβλήματα και πρότεινε διαχειριστικά μέτρα. Δυστυχώς η εφαρμογή του δεν κατέστη δυνατή, με αποτέλεσμα τη συνέχιση των προβλημάτων της διαχείρισής των ΑΣΑ στο Δήμο.

Οι βασικές αρχές του σχεδιασμού του νέου, αναθεωρημένου ΤΣΔΑ για την περίοδο 2021 – 2025, απορρέουν από την Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία και αφορούν στην πολιτική για τα απόβλητα, η οποία αποτελεί μέρος της πολιτικής που έχει ως στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας, με την οποία διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος, η υγεία και η ευημερία των πολιτών. Η πολιτική για τα απόβλητα, αποβλέπει στον κοινωνικό, οικολογικό μετασχηματισμό του παραγωγικού μοντέλου, στη μετάβαση σε μια οικονομία των κοινωνικών αναγκών, που χρησιμοποιεί αποδοτικά τους πόρους χωρίς να τους σπαταλά, είναι φιλική στο περιβάλλον και στοχεύει στην αντιμετώπιση των αποβλήτων ως πόρο.

Σήμερα, με αφορμή την έναρξη λειτουργίας της ηλεκτρονικής πλατφόρμας στο ΥΠΕΝ, όπου σε ενιαία βάση και με τυποποιημένο τρόπο καταγραφής συλλέγονται σε εθνικό επίπεδο τα δεδομένα που σχετίζονται με τη διαχείριση των ΑΣΑ από τους Δήμους, η αναθεώρηση του ΤΣΔΑ του Δήμου Σκοπέλου, αποτελεί ευκαιρία για μία νέα αρχή αντιμετώπισης του προβλήματος της διαχείρισης των ΑΣΑ.

Στόχος του Δήμου Σκοπέλου είναι αυτή η προσπάθεια να τύχει υποστήριξης από το σύνολο των δημοτών και των επισκεπτών του νησιού, ώστε να εξασφαλιστεί ένα θετικό αποτέλεσμα, που θα επηρεάσει σε όλα τα επίπεδα την κοινωνικοοικονομική δραστηριότητα. Ο Δήμος Σκοπέλου προσβλέπει μέσω της ενδελεχούς ενημέρωσης και της διάχυσης της περιβαλλοντικής πληροφορίας στην εμπέδωση της συνεργασίας με τους δημότες στο ζήτημα της διαχείρισης των ΑΣΑ.

Το αναθεωρημένο ΤΣΔΑ 2021 - 2025, καταγράφει την υφιστάμενη κατάσταση διαχείρισης των ΑΣΑ, ως προς τον σχεδιασμό, την ωρίμανση και το βαθμό υλοποίησης για κάθε δράση και έργο που είχαν προταθεί ήδη στο ΤΣΔΑ του 2016. Αποτυπώνει τις σημερινές ανάγκες διαχείρισης και εντοπίζει τα επιμέρους προβλήματα. Στη βάση αυτή συν-αξιολογούνται οι τεχνικές και οικονομικές παράμετροι και προτείνεται ένας ολοκληρωμένος στοχευμένος σχεδιασμός, που περιλαμβάνει συγκεκριμένες βιώσιμες δράσεις και ειδικότερες κατευθύνσεις, με στόχο τον εξορθολογισμό της διαχείρισης με διαλογή στην πηγή και την επίτευξη των στόχων της νέας νομοθεσίας και της Εθνικής Στρατηγικής για την Κυκλική Οικονομία.

Συνοπτικά, οι επιμέρους στόχοι του νέου επικαιροποιημένου ΤΣΔΑ του Δήμου Σκοπέλου αφορούν στην επίτευξη των εξής:

- Συμμόρφωση με το σύνολο των θεσμικών εξελίξεων στον τομέα της διαχείρισης στερεών αποβλήτων στο πλαίσιο της Κυκλικής Οικονομίας.
- Συμβολή στην επίτευξη των εθνικών στόχων (ΕΣΔΑ, ΠΕΣΔΑ) ανά ρεύμα αποβλήτων με τη θέσπιση τοπικών στόχων (σε επίπεδο Δήμου).
- Βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών προς τους πολίτες.
- Μείωση του κόστους διαχείρισης των αποβλήτων.
- Ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα πρόληψης και διαχείρισης αποβλήτων.

Ο Δήμος Σκοπέλου για να επιτύχει τους στόχους που τίθενται από το ΤΣΔΑ 2021 – 2025 και να συμβαδίσει με τη λογική της ιεράρχησης των δράσεων και της κυκλικής οικονομίας, πρέπει να αποκτήσει βασικές υποδομές διαχείρισης των ΑΣΑ, στο μέτρο της οικονομικής λογικής και της ικανοποίησης της αρχής της εγγύτητας. Επίσης, πρέπει να προωθήσει την υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων. Ένα κύριο χαρακτηριστικό του Δήμου Σκοπέλου είναι ότι είναι νησί και τίθενται γεωγραφικοί περιορισμοί σε εναλλακτικές δυνατότητες, σε χρήση και αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών σε εκτός του νησιού περιοχές, καθώς και σε διαδημοτικές συνεργασίες. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να δημιουργηθούν υποδομές που κατ' ελάχιστο θα επιτρέπουν δυνατότητα διαχείρισης που θα οδηγήσει στην επίτευξη των στόχων, στη λογική της ιεράρχησης των δράσεων και της κυκλικής οικονομίας.

Σύμφωνα με το σχεδιασμό του αναθεωρημένου ΤΣΔΑ 2021 – 2025, οι βασικές υποδομές που απαιτούνται για τη διαχείριση των ΑΣΑ του Δήμου Σκοπέλου, οι οποίες προβλέπεται να λειτουργήσουν εντός των γεωγραφικών ορίων του Δήμου, πέραν του χώρου υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) που λειτουργεί ήδη, είναι οι εξής:

- Η επέκταση του ΧΥΤΑ
- Η Μονάδα Επεξεργασίας ΒιοΑποβλήτων (ΜΕΒΑ)
- Το Μεγάλο Πράσινο Σημείο (ΜεΠΣ) στον οικισμό της Σκοπέλου με τον τεμαχιστή ογκωδών..
- Ο Σταθμός Μεταφόρτωσης Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΣΜΑΥ) στον οικισμό της

Σκοπέλου.

- Το Μικρό Πράσινο σημείο στον οικισμό της Γλώσσας.
- Η Γωνία Ανακύκλωσης (ΓΑ) στον οικισμό του Νέου Κλήματος.
- Η Γωνία Ανακύκλωσης (ΓΑ) στον οικισμό του Λουτρακίου.
- Ο κινητός Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) στην πόλη της Σκοπέλου.
- Ο κινητός Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) στον οικισμό της Γλώσσας.

Τα προγράμματα και οι δράσεις για τη διαχείριση των ΑΣΑ του Δήμου Σκοπέλου που προβλέπεται να υλοποιηθούν είναι:

- Χωριστή συλλογή έντυπου χαρτιού.
- Αποθήκευση, επισκευή, τεμάχισμα ογκωδών αποβλήτων
- Διαλογή στην πηγή ανακυκλώσιμων υλικών (χαρτί, πλαστικό μέταλλα, γυαλί)
- Διαλογή στην πηγή ειδικών ρευμάτων αποβλήτων (ΑΗΗΕ, Φορητές ηλεκτρικές στήλες, συσσωρευτές, Απόβλητα λιπαντικών ελαίων, μαγειρικά έλαια)
- Διαλογή στην πηγή παλαιού ιατρικού αρχείου
- Διαλογή στην πηγή ρουχισμού
- Διαλογή στην πηγή μικρών ποσοτήτων επικινδύνων αποβλήτων
- Διαλογή στην πηγή οργανικών αποβλήτων κουζίνας
- Διαλογή στην πηγή βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων κήπων και πάρκων

Η πρόταση του αναθεωρημένου ΤΣΔΑ 2021 – 2025 θα είναι οικονομικά λογική, θα καλύπτει τις ανάγκες διαχείρισης σε όλες τις περιοχές του νησιού και ταυτόχρονα θα είναι φιλόδοξη και ικανή να αντεπεξέλθει στις σύγχρονες απαιτήσεις διαχείρισης των ΑΣΑ.

Για την επιτυχή υλοποίηση του σχεδίου, κρίσιμο παράγοντα αποτελεί η ενεργή συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών, δημοτών, επιχειρήσεων και δημόσιων φορέων.